A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2010. december 22.*

A C-208/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) a Bírósághoz 2009. június 10-én érkezett, 2009. május 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

Ilonka Sayn-Wittgenstein

és

a **Landeshauptmann von Wien**

között folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök, A. Rosas (előadó), U. Lõhmus, A. Ó Caoimh és P. Lindh bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. június 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– I. Sayn-Wittgenstein képviseletében J. Rieck Rechtsanwalt,

– az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer és E. Handl-Petz, meghatalmazotti minőségben,

– a cseh kormány képviseletében D. Hadroušek, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében M. Lumma, J. Möller és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Russo avvocato dello Stato,

– a litván kormány képviseletében R. Mackevičienė és V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, meghatalmazotti minőségben,

– a szlovák kormány képviseletében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében D. Maidani és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. október 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 21. cikk értelmezésére vonatkozik.

2 A kérdést az I. Sayn-Wittgenstein, Németországban lakóhellyel rendelkező osztrák állampolgár és a Landeshauptmann von Wien (Bécs tartományi kormányzatának vezetője) között ez utóbbi azon határozatának tárgyában indult jogvitában terjesztették elő, amely a Németországban német állampolgár általi örökbefogadás következtében

megszerzett Fürstin von Sayn-Wittgenstein családnév anyakönyvbe tett bejegyzésének kiigazítását rendelte el, és azt a Sayn-Wittgenstein családnévvel helyettesítette.

Jogi háttér

Az osztrák jog

A nemesség eltörléséről szóló törvény és a végrehajtási rendelkezések

3 A nemesség, a világi lovag- és hölgyrangok és bizonyos címek és méltóságok eltörléséről szóló, 1919. április 3-i törvény (Gesetz über die Aufhebung des Adels, der weltlichen Ritter- und Damenorden und gewisser Titel und Würden, StGBl. 211/1919) az alapügyre alkalmazandó változatában (StGB1. 1/1920; a továbbiakban: a nemesség eltörléséről szóló törvény) a szövetségi alkotmányos törvény (Bundes-Verfassungsgesetz) 149. §-ának (1) bekezdése értelmében az alkotmányos törvény erejével bír.

4 A nemesség eltörléséről szóló törvény 1. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A nemesség, ennek külső tiszteletbeli jegyei, így a pusztán megkülönböztetés céljából adott, hivatali beosztással, foglalkozással, tudományos vagy művészi teljesítménnyel összefüggésben nem álló címek és méltóságok és az osztrák állampolgárok ezzel kapcsolatos tiszteletbeli rangjai megszűnnek.”

5 E törvény 4. §-a előírja:

„Az 1. § értelmében megszűntnek tekintendő címekre és méltóságokra vonatkozó határozatok a belügyi és közoktatási államtitkár hatáskörébe tartoznak."

6 A belügyi és közoktatási államtitkár, valamint az igazságügyi államtitkár által az egyéb érintett államtitkárokkal egyetértésben hozott, a nemesség és bizonyos címek és méltóságok eltörlésére vonatkozó 1919. április 18-i végrehajtó rendelkezések (Vollzugsanweisung des Staatsamtes für Inneres und Unterricht und des Staatsamtes für Justiz, im Einvernehmen mit den beteiligten Staatsämtern, über die Aufhebung des Adels und gewisser Titel und Würden, StGBl. 237/1919) 1. §-a előírja:

„A nemesség, ennek külső tiszteletbeli jegyei, így a pusztán megkülönböztetés céljából adott, hivatali beosztással, foglalkozással, tudományos vagy művészi teljesítménnyel összefüggésben nem álló címek és méltóságok és az ezzel kapcsolatos tiszteletbeli rangok megszüntetése valamennyi osztrák állampolgárra vonatkozik, függetlenül attól, hogy e megkülönböztető jegyeket Ausztriában vagy külföldön szerezték-e meg."

7 E végrehajtó rendelkezések 2. §-a értelmében:

„A [nemesség eltörléséről szóló törvény] 1. §-a megszüntette:

1. a »von« nemesi megjelölés viselésének jogát;

[…]

4. az olyan nemesi rang-megjelölések viselésének jogát, mint például a lovag (Ritter), báró (Freiherr), gróf (Graf), herceg (Fürst), herceg (Herzog) méltóságcím, valamint más megfelelő belföldi vagy külföldi rangmegjelölések; [...]

[…]"

8 A szóban forgó végrehajtási rendelkezések 5. §-a különböző szankciókat ír elő e tilalom megszegése esetén.

A nemzetközi magánjogi szabályok

9 A nemzetközi magánjogról szóló 1978. június 15-i szövetségi törvény (Bundesgesetz vom 15. Juni 1978 über das internationale Privatrecht, BGB1. 304/1978) az alapügyre alkalmazandó változatában (BGB1. I, 58/2004) előírja, hogy a természetes személyek személyi állapotát annak az államnak a joga határozza meg, amelynek állampolgárai.

10 E törvény 13. §-ának (1) bekezdése értelmében az e személyek által viselt név a név megszerzésének jogalapjára tekintet nélkül e személyek személyállapotához igazodik.

11 A szóban forgó törvény 26. §-a úgy rendelkezik, hogy az örökbefogadás feltételei az örökbefogadó fél és a gyermek személyállapotához, míg annak joghatásai egyetlen örökbefogadó esetén e személy személyállapotához igazodnak. Az Osztrák Köztársaság jelen ügyben tett észrevételei és az általa idézett szakirodalom szerint az eképpen szabályozott joghatások csak a családjogi joghatásokra terjednek ki, és nem terjednek ki az örökbefogadott gyermek nevének meghatározására, amelyet továbbra is a nemzetközi magánjogról szóló szövetségi törvény 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz.

A polgári jogi szabályok

12 Az osztrák polgári törvénykönyvnek (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, BGBl. 25/1995) az alapügyre alkalmazandó változata 183. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben az örökbefogadott gyermeket csak egy személy fogadja örökbe, és a másik szülőhöz köthető kapcsolatok a 182. § (2) bekezdésének második mondata értelmében megszűnnek, az örökbefogadott gyermek az örökbefogadó vezetéknevét kapja [...]”.

A személyi állapotról szóló törvény

13 A személyi állapotról szóló törvény (Personenstandsgesetz, BGBl. 60/1983) 15. §-ának (1) bekezdése megköveteli valamely okmány kijavítását, ha az már a bejegyzés időpontjában sem volt helyes.

A német jog

A nemesség eltörlésére vonatkozó szabályok

14 A Weimarban 1919. augusztus 11-én elfogadott Német Birodalmi Alkotmány (Versfassung des Deutschen Reiches) 109. §-a többek között a születésen vagy jogálláson alapuló minden kiváltságot eltörölt, és úgy rendelkezett, hogy a nemesi címek kizárólag a családnév részeként használhatók, és ezeket újból nem lehet megszerezni.

15 Az alkotmányos törvény (Grundgesetz) 123. §-ának (1) bekezdése értelmében e rendelkezés ma is hatályos az általános szövetségi törvények szintjén (a Bundesverwaltungsgericht 1966. március 11-i és 1996. december 11-i ítélete).

A nemzetközi magánjogi szabályok

16 A polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch; a továbbiakban: EGBGB) 10. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„A személyneveket azon állam joga szabályozza, amelynek a személy az állampolgára."

17 Az EGBGB 22. §-ának (1) és (2) bekezdése előírja, hogy az örökbefogadásra és annak a családjogi szempontból érintettek közötti jogviszonyokra gyakorolt joghatásaira az örökbefogadó fél állampolgársága szerinti állam jogát kell alkalmazni.

18 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kiemeli, és a német kormány is megerősítette, hogy az EGBGB 10. §-ának (1) bekezdése értelmében azonban az örökbefogadás joghatásait a név meghatározásának tekintetében az örökbefogadott gyermek állampolgársága szerinti jog szerint kell értékelni. A német nemzetközi magánjog előírja, hogy a személy állampolgársága jelenti a családnév meghatározására alkalmazandó jog kiválasztásának fő kritériumát.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

19 Az alapeljárás felperese osztrák állampolgár, 1944-ben született Bécsben (Ausztria).

20 A Kreisgericht Worbis (Németország) 1991. október 14-i határozatával a német polgári törvénykönyv (Bürgerliches Gesetzbuch) 1752. és 1767. §-a alapján kimondta, hogy az alapeljárás felperesét Lothar Fürst von Sayn-Wittgenstein német állampolgár örökbe fogadta. Nem vitatott, hogy az örökbefogadás nem volt hatással az alapeljárás felperesének állampolgárságára.

21 Az alapeljárás felperese az örökbefogadás időpontjában Németországban élt, és továbbra is ott él. A kérdést előterjesztő bíróság nem tüntette fel, hogy az alapeljárás felperese milyen jogcímen rendelkezik lakóhellyel Németországban. A tárgyalás során azonban az alapeljárás felperesének képviselője kijelentette, hogy ez előbbi szakmai tevékenységét elsősorban Németországban végzi, de e tagállamon kívül is, a nagy értékű ingatlanok területén. Elsősorban Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein néven vesz részt várak és kastélyok értékesítésében.

22 A Kreisgericht Worbis 1992. január 24-én hozott kiegészítő végzésében pontosította, hogy az alapeljárás felperesének születési vezetékneve az örökbefogadás következtében örökbefogadó apja családneve után a „Fürstin von Sayn-Wittgenstein" név lesz, ami egyben viselt neve.

23 Az osztrák hatóságok e családnevet vezették be az osztrák anyakönyvbe.

24 A Bíróság által a tárgyalás céljából és a tárgyaláson feltett kérdésekre adott válaszokból kiderült, hogy az alapeljárás felperese német gépjárművezetői engedélyt szerzett Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein néven, és e néven társaságot is bejegyeztetett Németországban. Továbbá, osztrák útlevelének érvényességét legalább egyszer, 2001-ben meghosszabbították, és két állampolgársági igazolást bocsátottak ki az osztrák konzuli hatóságok Németországban, mindezen iratokat Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein névre állították ki.

25 Az osztrák Verfassungsgerichtshof (alkotmánybíróság, Ausztria) 2003. november 27-én az alapeljárás felperesének helyzetéhez hasonló helyzetre vonatkozó ügyben hozott ítéletet. Az osztrák jog helyzetét összefoglalva úgy határozott, hogy az alkotmányos rangú és az egyenlőség elvét ilyen vonatkozásban bevezető, a nemesség eltörléséről szóló törvény megakadályozza az osztrák állampolgárokat abban, hogy a nemesi címet neve alkotórészeként jogszerűen viselő német állampolgár általi örökbefogadás révén egy egykori nemesi címet tartalmazó családnévre tegyenek szert. A nemesség eltörléséről szóló törvény értelmében ugyanis az osztrák állampolgárok nem jogosultak nemesi címek viselésére, a külföldi eredetű címeket is beleértve. Ezen ítélet másfelől azt a korábbi ítélkezési gyakorlatot is megerősítette, mely szerint az osztrák jog a német jogtól eltérően nem engedi meg a családnevek férfiak és nők tekintetében eltérő szabályok mentén történő képzését.

26 Ezen ítélet meghozatalát követően a Landeshauptmann von Wien arra az álláspontra jutott, hogy az alapeljárás felperesének anyakönyvezése az örökbefogadás következtében nem volt helyes. 2007. április 5-i levelében a Landeshauptmann von Wien ezen ítéletre hivatkozással arról értesítette az alapeljárás felperesét, hogy a családnévre vonatkozó bejegyzést „Sayn-Wittgenstein”-re kívánja javítani az anyakönyvben.

27 Az alapeljárás felperese által felhozott kifogások ellenére – aki elsősorban az uniós jogon alapuló azon jogára hivatkozott, hogy a névváltoztatás kényszere nélkül szabadon utazhat a tagállamokban – a Landeshauptmann von Wien 2007. augusztus 24-i

határozatában úgy döntött, hogy az alapeljárás felperesének családnevére vonatkozó bejegyzést kiigazító bejegyzés formájában „Sayn-Wittgenstein”-re kívánja javítani az anyakönyvben.

28 Mivel az e határozat elleni közigazgatási jogorvoslati kérelme a 2008. március 31-én hozott határozatban elutasításra került, az alapeljárás felperese a Verwaltungsgerichtshoftól ennek megsemmisítését kérte.

29 Az alapeljárás felperese e bíróság előtt különösen a Szerződések által biztosított szabad mozgáshoz és szabad szolgáltatásnyújtáshoz való jogára hivatkozott.

30 Az alapeljárás felperese szerint az örökbefogadás névjogi következményeinek el nem ismerése a személyek szabad mozgásának akadályát képezi, mert a különböző tagállamokban eltérő családneveket kell viselnie. A közrend tekintetében azt állítja, hogy a tagállamok kötelesek egymás között az erre történő hivatkozást a legszükségesebb és a legnyilvánvalóbb helyzetekre korlátozni, és egyébként más tagállamok döntéseivel szemben a lehető legnagyobb bizalommal viseltetni, és azokat elismerni. A közrendre hivatkozás olyan erős belföldi vonatkozást is feltételez, amelyet a puszta állampolgárság nem teremt meg.

31 Az alapeljárás felperese továbbá arra hivatkozik, hogy a Fürstin Sayn-Wittgenstein családnév megváltoztatása, amelyet folyamatosan viselt tizenöt éven át, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én aláírt szerződés 8. cikkében biztosított, a családi élet tiszteletben tartásához való jog megsértésének minősül. Bár az e jogba való beavatkozást törvény, a jelen esetben a személyi állapotról szóló osztrák törvény teszi lehetővé, az azonban egy jóhiszeműen

és jogszerűen szerzett jogot érint, amelyet nem lehet különös szükségszerűség nélkül megsérteni.

32 A Verwaltungsgerichtshof előtt folyó eljárásban a Landeshauptmann von Wien a kereset elutasítását kéri. Elsősorban arra hivatkozik, hogy az ügyben semmiféle olyan körülmény nem merült fel, amely az EUMSZ 21. cikkben előírt szabad mozgáshoz való jogot sértené, és az alapeljárás felperese számára olyan komoly hátrányokat okozna, mint amilyeneket a C-353/06. sz., Grunkin és Paul ügyben 2008. október 14-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-7639. o.) megállapított. Az alapeljárás felperese ugyanis nem arra köteles, hogy különböző neveket használjon, hanem csupán a „Fürstin von" címelemet kell eltávolítania a változatlanul maradó „Sayn-Wittgenstein" családnévből. Még ha az anyakönyv kijavítása okoz is némi szakmai vagy személyes hátrányt az alapeljárás felperese számára, e hátrányoknak nem lehet olyan jelentést tulajdonítani, amely igazolná a nemesség eltörléséről szóló, alkotmányos rangú, az Osztrák Köztársaság megalapításával együtt járó és az egyenlőség elvét ilyen vonatkozásban bevezető törvény figyelmen kívül hagyását. Ellenkező esetben az osztrák jogrend alapjául szolgáló értékek súlyosan sérülnének.

33 Végül, a Landeshauptmann von Wien arra hivatkozik, hogy a német kollíziós szabályok szerint valamely személy nevét azon állam joga szabályozza, amelynek állampolgára. A törvény helyes alkalmazásával a Kreisgericht Worbis-nak is arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy az alapeljárás felperesének nevét az osztrák jog alkalmazásával kellett volna meghatározni. Mivel a „Fürstin von Sayn-Wittgenstein" forma az osztrák jogban nem megengedett, annak az alapeljárás felperese számára történő megadása a német jog szempontjából is helytelen volt.

34 A Verwaltungsgerichtshof úgy ítéli meg, hogy az alapeljárás felperese, aki Németországban lakóhellyel rendelkező osztrák állampolgár, főszabály szerint hivatkozhat az EUMSZ 21. cikkre. Rámutatva arra, hogy a Bíróságnak a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítéletben nem volt alkalma, hogy a közrendre vonatkozó kérdésekben döntsön, amikor azt hangsúlyozta, hogy a mozgás szabadságának korlátozása csak akkor igazolható, ha objektív megfontolásokon alapul, és arányos a jogszerűen

elérni kívánt céllal, a Verwaltungsgerichtshof arra a kérdésre keresi a választ, hogy a jelen ügyben a mozgás szabadságának az alapeljárás felperese családnevének megváltoztatásából feltételezetten eredő korlátozását igazolhatja-e a nemesi címek viselésének az alkotmányos rendelkezés rangjára emelt tilalma, amennyiben e szabály ezen címek viselését az osztrák állampolgárok számára akkor is tiltja, ha arra a német jog alapján jogosultak lennének.

35 E körülményekre figyelemmel a Verwaltungsgerichtshof az eljárás felfüggesztése mellett döntött, és a következő kérdést terjesztette előzetes döntéshozatalra a Bíróság elé:

„Ellentétes-e az [EUMSZ 21.] cikkel az olyan szabályozás, amely szerint valamely tagállam illetékes hatóságai megtagadhatják valamely (felnőtt korú) örökbefogadott gyermek vezetéknevének olyan formában történő elismerését, ahogyan azt egy másik tagállamban meghatározták, ha az az előbbi tagállamban (alkotmányjogilag) nem megengedett nemesi címet tartalmaz?”

A kérdésről

36 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 21. cikket, hogy azzal ellentétes az, hogy valamely tagállam hatóságai az alapügyhöz hasonló körülmények között megtagadhatják ezen tagállam állampolgára vezetékneve minden elemének olyan formában történő elismerését, ahogyan azt egy másik, a szóban forgó állampolgár lakóhelye szerinti tagállamban ez

utóbbi tagállam állampolgára által felnőttként történt örökbefogadása okán meghatározták, azon indokkal, hogy e vezetéknév nemesi címet tartalmaz, amely az előbbi tagállam alkotmányjoga értelmében nem megengedett.

Az alkalmazandó uniós jogi rendelkezésekre vonatkozó előzetes észrevételek

37 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az alapeljárás felperesének helyzete az uniós jog anyagi hatályába tartozik.

38 Még ha az uniós jog jelen állapotában valamely személy vezetéknevének meghatározására és a nemesi címek viselésére vonatkozó szabályozás a tagállamok hatáskörébe tartozik is, a tagállamoknak hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 16. pontját).

39 Tény, hogy az alapeljárás felperese egy tagállam állampolgára, és uniós polgár minőségében gyakorolta a más tagállamban való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát. Következésképpen megalapozottan hivatkozhat az EUMSZ 21. cikk által az Unió minden polgára tekintetében elismert szabadságokra.

40 Továbbá a tárgyalás során kiderült, hogy az alapeljárás felperese Németországban szolgáltatásnyújtási tevékenységet végez más tagállamban vagy tagállamokban letelepedett igénybevevők számára. Következésképpen megalapozottan hivatkozhat, főszabály szerint, az EUMSZ 56. cikkben elismert szabadságokra.

41 Tény, hogy a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól az EUMSZ 21. cikk értelmezését a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélettel, valamint egy másik tagállamban szerzett vezetéknév el nem ismerésével összefüggésben kéri, függetlenül attól, hogy az érintett személy folytat-e valamilyen gazdasági tevékenységet, vagy sem. E tekintetben figyelemreméltó, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem ítélte hasznosnak annak feltüntetését, hogy az alapeljárás felperese milyen jogcímen tartózkodik Németországban. Kérdése lényegében arra irányul, hogy az alkotmányos renddel kapcsolatos indokok feljogosíthatnak-e egy tagállamot arra, hogy ne ismerje el valamely állampolgára által egy másik tagállamban megszerzett vezetéknév minden elemét, nem pedig arra, hogy egy másik tagállamban jogszerűen megszerzett név el nem ismerése a szolgáltatásnyújtásnak az EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadsága korlátozásának minősül-e.

42 Tehát valamely tagállam állampolgárának egy másik, a lakóhelye szerinti tagállamban örökbefogadás okán szerzett vezetékneve minden eleme elismerésének az állampolgárság szerinti tagállam hatóságai általi megtagadását kell megvizsgálni az EUMSZ 21. cikkre tekintettel.

Az uniós polgárok szabad mozgása és tartózkodása korlátozásának fennállásáról

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

43 Az alapeljárás felperese arra hivatkozik, hogy a Németországban jogszerűen szerzett név nemességre utaló elemeinek a nemesi címeket tiltó osztrák szabályok alkalmazásával, egy jogorvoslattal megtámadhatatlan, következésképpen a német jogrendben jogilag kötelező bírósági határozat értelmében történő el nem ismerése azzal a

következménnyel jár, hogy a számára Ausztriában kiállítandó személyi azonosító okmányokban a neve másképpen fog szerepelni, mint amit Németországban visel. Márpedig, a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítéletből az következik, hogy az a tény, hogy valamely tagállam nem ismer el egy másik tagállamban szerzett nevet, és az ebből adódó azon kényszer, hogy az adott személy más neveket viseljen e két tagállamban, sérti az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében a szabad mozgás valamennyi uniós polgár számára biztosított jogát.

44 A Bírósághoz észrevételt benyújtó kormányok ezzel szemben úgy ítélik meg, hogy az alapeljárás felperese szabad mozgásának korlátozása nem áll fenn.

45 Az osztrák és a német kormány szerint egyrészt az alapeljáráshoz vezető helyzet ténybelileg különbözik a más tagállamban való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát gyakorló személy tekintetében attól a helyzettől, amelyben valamely személy abban a tagállamban, amelynek állampolgárságával rendelkezik, más nevet köteles viselni, mint amelyet a születési és lakóhelye szerinti tagállamban kapott, és amit a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet korlátozásnak minősített. Mivel az alapeljárás felperese Ausztriában született osztrák állampolgár, személyazonosságát kizárólag az osztrák hatóságok által kiállított iratok és okmányok hitelességére alapozva bizonyíthatja. A német anyakönyvben nem található semmiféle bejegyzés az alapeljárás felperese vonatkozásában, ily módon nem lehetnek eltérések az osztrák és a német anyakönyvekbe bejegyzett vezetéknevek formái között.

46 Másrészt az a tény, hogy valamely tagállamban a nevek képzésére alkalmazandó nemzeti szabályozás értelmében a nemesi cím nem alkothatja elválaszthatatlan részét a családnévnek, semmiféle hátránnyal nem jár valamely tagállam állampolgára számára a szabad mozgás biztosításának tekintetében. A fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügy keretében hivatkozott hátrányok egyike sem mutatható ki a jelen ügyben. Az osztrák anyakönyvbe bejegyzett név kijavításából

különösen nem következik annak konkrét kockázata, hogy kétségek merülnének fel az alapeljárás felperesének személyazonossága vonatkozásában.

47 Az osztrák kormány szerint, még ha az osztrák jog értelmében eltávolításra is kerül a „Fürst" nemesi cím és a „von" nemesi megjelölés, a vezetéknév azonosításának lényeges elemei megmaradnak. E kormány szerint ugyanis, ha az alapeljárás felperese Németországban a Fürstin von Sayn-Wittgenstein nevet használja a mindennapi életben, és Sayn-Wittgenstein névre kiállított személyazonosságot igazoló okmányt mutat be, a német hatóságok képesek lesznek őt bizonyossággal azonosítani és felismerni, annál is inkább, mert Németország és Ausztria között nem léteznek nyelvi akadályok.

48 A cseh kormány úgy ítéli meg, hogy valamely tagállamban valamely név egy másik tagállamban megengedett részletének az alapeljárásban szereplőhöz hasonló szabályozás értelmében történő el nem ismerése nem minősül az EUMSZ 21. cikk megsértésének. A címek szerepe ugyanis alapvetően eltér a vezetéknevek szerepétől. Míg a névnek az a szerepe, hogy azonosítsa viselőjét, a cím egy személy adott társadalmi helyzetének elismerésére szolgál. Márpedig a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy ennek vagy annak a személynek a vonatkozásában el szándékozzák-e ismerni adott társadalmi helyzetüket.

49 Az olasz kormány úgy ítéli meg, hogy a fent hivatkozott Grunkin és Paul ítéletben hivatkozott hátrányok, mint a különböző tagállamok által ugyanazon személy esetében meghatározott családnevek eltéréséből eredő potenciálisan kedvezőtlen következmények a jelen ügyben, úgy tűnik, nem állnak fenn. A kérdés nem a családnevek közötti eltérés, hanem inkább az, hogy állhat-e a családnév mellett kiegészítésként nemesi cím. Ez a cím egy meghatározott társadalmi helyzetet jelöl, és különbözik a családnévtől, amely valójában egyedüliként azonosítja a személyt. A személy azonosságával vagy az e személyre vonatkozó okmányok valódiságával kapcsolatos kételyek

kockázata – akár tartalmazzák ezek a nemesi cím megjelölését, akár nem – ésszerűen nem állhat fenn.

50 A szlovák kormány hangsúlyozza, hogy az osztrák és német nemzetközi magánjogi szabályok értelmében valamely személy nevét annak az államnak a joga szabályozza, amelynek ez a személy az állampolgára. Azon nemzetközi egyezményekből, amelyeknek a Németországi Szövetségi Köztársaság részes fele, az következik, hogy a keresztnevet és a vezetéknevet főszabály szerint azon állam joga szabályozza, amelynek a személy az állampolgára, és egy részes államnak meg kell tagadnia egy másik részes állam állampolgárai vezetéknevének megváltoztatását, ha ezek egyben nem saját állampolgárai is.

51 Az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy az EUMSZ 21. cikkel főszabály szerint ellentétes az érdekelt állampolgársága szerintitől eltérő tagállamban jogszerűen szerzett név alkotóelemeinek el nem ismerése. Az a tény, hogy valamely uniós polgár számára, aki szabad mozgáshoz való jogát gyakorolja, nem engedélyezett a származása szerinti tagállamban egy másik tagállamban örökbefogadás okán jogszerűen szerzett családnév viselése, főszabály szerint nem egyeztethető össze a tagállamok állampolgárainak azon alapvető jogállásával, amit az uniós polgárság jelent. Ugyanakkor nem zárható ki, hogy különös okok igazolhatják a személyek szabad mozgásának az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló esetben történő korlátozását.

A Bíróság válasza

52 Előzetesen meg kell állapítani, hogy valamely személy neve azonosságának és magánéletének alkotóeleme, amelynek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikke biztosítja. Bár ezen egyezmény 8. cikke kifejezetten nem utal

a nevekre, valamely személy neve a személyazonosítás és a családhoz való kötődés eszközeként igenis érinti az adott személy magán- és családi életét (lásd többek között az EJEB, 1994. február 22-i Burghartz kontra Svájc ítéletet, A. sorozat 280-B. szám, 28. o., 24. §, és az 1994. november 25-i, Stjerna kontra Finnország ítéletet, A. sorozat 299-B. szám, 60. o., 37. §).

53 Az olyan nemzeti szabályozás, amely egyes állampolgárait pusztán azért hozza hátrányos helyzetbe, mert éltek a más tagállamban való szabad mozgás és tartózkodás jogával, az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében valamennyi uniós polgárnak biztosított szabadságok korlátozását jelenti (lásd többek között a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 21. pontját, a C-221/07. sz. Zablocka-Weyhermüller-ügyben 2008. december 4-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-9029. o.] 35. pontját, valamint a C-544/07. sz. Rüffler-ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-3389. o.] 73. pontját).

54 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az a tény, hogy az a személy, aki gyakorolta a más tagállamban való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát, abban a tagállamban, amelynek állampolgárságával rendelkezik, más nevet köteles viselni, mint amelyet a születési és lakóhelye szerinti tagállamban kapott, és amelyet ott nyilvántartásba vettek, alkalmas az EUMSZ 21. cikkben előírt, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlásának akadályozására (a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 21. és 22. pontja).

55 A C-148/02. sz. Garcia Avello-ügyben 2003. október 2-án hozott ítéletében (EBHT 2003., I-11613. o.) a Bíróság megállapította, hogy összeegyeztethetetlen az EK 12. cikkel és az EK 17. cikkel valamely tagállam azon szabályozása, amely azzal a joghatással jár, hogy valamely személy eltérő vezetékneveket kényszerül viselni a különböző tagállamokban. E körülmények között a Bíróság a két tagállam állampolgárságával rendelkező gyermekekkel kapcsolatban megállapította, hogy a családnevek eltérése komoly szakmai és magánéleti hátrányokat okozhat az érintetteknek, amelyek többek között azokból a nehézségekből fakadnak, hogy abban a tagállamban, amelynek ezek a gyermekek az állampolgárai, a másik tagállam – amelynek szintén állampolgárai – által elismert névre kiállított bizonyítványok vagy okmányok joghatásait érvényesítsék. Az érdekelt személy további, elsősorban a bizonyítványok,

tanúsítványok és oklevelek kiállításával kapcsolatos nehézségekkel találhatja szemben magát, amelyek tekintetében egyértelműen eltérés állapítható majd meg vezetékneve vonatkozásában. Ez a helyzet kétségeket ébreszthet a személy azonosságát, a benyújtott okmányok eredetiségét vagy az ezekben szereplő adatok valódiságát illetően (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Garcia Avello-ügyben hozott ítélet 36. pontját).

56 A Bíróság a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 24. pontjában megállapította, hogy ilyen jellegű komoly hátrányok ugyanígy felmerülhetnek, ha az érintett gyermek csak egy tagállam állampolgárságával rendelkezik, de a származás szerinti tagállam nem ismeri el a gyermek által a születés és a lakóhely szerinti államban szerzett családnevet.

57 Az osztrák és a német kormány azt állítja, hogy az alapügy abban különbözik a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügytől, hogy ez utóbbi ügy arra vonatkozott, hogy a tagállamok egyikében megtagadták valamely név olyan formában történő elismerését, ahogyan azt egy másik tagállam törvényes hatáskörükben eljáró anyakönyvvezető hatóságai szabályszerűen anyakönyvezték. A szóban forgó ügy alapjául szolgáló helyzet abból a tényből következett, hogy a születés és a lakóhely szerinti államban a név meghatározása a lakóhelyhez kötődött, míg az érdekelt állampolgársága szerinti államban az állampolgársághoz. Ezzel szemben az osztrák és a német kormány szerint az alapügyben alkalmazandó anyagi jog a mind a német, mind az osztrák kollíziós szabályok által egyedüliként kijelölt osztrák jog.

58 E kormányok szerint a Kreisgericht Worbis sem a német, sem az osztrák jog szerint nem rendelkezett hatáskörrel az alapeljárás felperese vezetéknevének oly módon történő meghatározására, mint ahogyan azt tette, mivel az általa meghatározott vezetéknév két vonatkozásban sem volt megengedett az osztrák jogban, nevezetesen a „von” segédszócskával jelölt egykori nemesi cím bevonása és a női változat használata

tekintetében. A fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügytől eltérően a különböző nemzeti hatóságok nem eltérő családneveket jegyeztek be az anyakönyvbe. Következésképpen az Ausztriában kijavított bejegyzés nem egy másik tagállamban jogszerűen meghatározott, hanem egy – először a Kreisgericht Worbis, majd az osztrák anyakönyvvezető hatóságok által – tévesen meghatározott vezetéknevet érint.

59 Egyébiránt a Bíróság elé észrevételeket terjesztő több kormány is azt állítja, hogy az alapeljárás felperese a vezetéknevének az osztrák anyakönyvben történő kijavítása folytán nem fog hátrányt szenvedni. Egyfelől nem fogják arra kötelezni, hogy különböző tagállamokban különböző vezetékneveket használjon, mivel a jövőben minden körülmény között az osztrák anyakönyvekben szereplő, kijavított bejegyzés lesz hiteles. Másfelől vezetéknevének központi, azonosító eleme – a Sayn-Wittgenstein – megmaradt, és így személyazonosságát illetően nem merülhet fel félreértés, mivel csak a nem meghatározó jellegű kiegészítés, a „Fürstin von" került eltávolításra.

60 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy – az ügy irataiban szereplő adatok alapján – az alapeljárás felperesének neve csak egy anyakönyvben, nevezetesen az osztrák anyakönyvben van bejegyezve, és hogy csak az osztrák hatóságok állíthatnak ki számára hivatalos okiratokat, mint például útlevelet vagy állampolgársági igazolást, és így bejegyzett nevének módosítása nem idézhet elő egy másik tagállamban vezetett anyakönyvekkel vagy egy másik tagállam által kiállított ilyen hivatalos okiratokkal való összeütközést.

61 Meg kell továbbá állapítani, hogy a mindennapi élet számos tevékenysége, mind a közélet, mind pedig a magánélet terén, megköveteli a személyazonosság igazolását, ami általában útlevéllel történik. Mivel az alapeljárás felperese kizárólag osztrák állampolgársággal rendelkezik, a szóban forgó okmány kiállítása kizárólag az osztrák hatóságok hatáskörébe tartozik.

62 A tárgyalás során ugyanakkor előadták, hogy az alapeljárás felperese számára Fürstin von Sayn-Wittgenstein névre állítottak ki útlevelet Németországban az osztrák konzuli hatóságok, a vezetéknevének „Fürstin von Sayn-Wittgenstein" formában az Ausztriában először történt bejegyzése és az ezt „Sayn-Wittgenstein"-re javító határozat meghozatala között eltelt tizenöt év során. Továbbá, az ügy irataiban szereplő adatok alapján az alapeljárás felperese számára Németországban német vezetői engedélyt állítottak ki, és az alapeljárás felperese Németországban vállalkozást jegyeztetett be a cégjegyzékbe, mindkét esetben az Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein név alatt.

63 Amint azt a főtanácsnok is megállapította indítványának 44. pontjában, valószínűsíthető, hogy az alapeljárás felperesét a német hatóságok Németországban lakóhellyel rendelkező külföldi állampolgárként jegyezték be, és egészség- és nyugdíjbiztosítása okán vélhetően szerepel a német társadalombiztosítási nyilvántartásban is. Nevének ilyen hivatalos nyilvántartásokban történő szerepeltetése mellett a „Fürstin von Sayn-Wittgenstein" családnév első ausztriai bejegyzése és az annak „Sayn-Wittgenstein"-re történő kijavítására vonatkozó határozat meghozatala között eltelt tizenöt év alatt Németországban bizonyára bankszámlákat is nyitott, és ma is hatályos szerződéseket – például biztosítási szerződéseket – is kötött. Ily módon számottevő ideig élt egy tagállamban egy konkrét név alatt, amely alighanem mind a közélet, mind pedig a magánélet terén számos formális jellegű nyomot hagyott.

64 Végül azt az érvelést illetően, miszerint az alapeljárás felperese nevének kijavítása nem okoz gondokat személyazonossága bizonyításának tekintetében, amennyiben a „Fürstin von" nemesi cím nem kerül elismerésre, figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a német jog szerint a „Fürstin von" kifejezés nem nemesi címnek, hanem a lakóhely szerinti államban jogszerűen szerzett név alkotóelemének minősül.

65 Következésképpen a Fürstin von Sayn-Wittgenstein név Németországban pusztán egy több tagból álló vezetéknév. Hasonlóképpen, amint a fent hivatkozott Grunkin és

Paul ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben a Grunkin-Paul név különbözött a Grunkin és a Paul nevektől, az alapeljárásban a Fürstin von Sayn-Wittgenstein név és a Sayn-Wittgenstein név nem azonos.

66 Márpedig félreértés adódhat és hátrány keletkezhet az ugyanazon személyre alkalmazott két név közötti eltérésből.

67 Ily módon az alapeljárás felperese számára a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet szerinti „komoly hátrányt" jelent az a tény, hogy a Fürstin von Sayn-Wittgenstein névnek mind a közéletben, mind pedig a magánéletben hagyott számos formális jellegű nyomát módosítania kell, tekintve, hogy hivatalos személyazonosító okmányai jelenleg más névvel jelölik. Még ha a végül elvégzett módosítás a jövőben kizár is bármiféle eltérést, az alapeljárás felperese vélhetően rendelkezik olyan okiratokkal, és a jövőben vélhetően be kell majd mutatnia olyan okiratokat, amelyeket a módosítás előtt állítottak ki vagy szerkesztettek meg, és amelyek az új személyazonosító okmányain szereplő családnévtől eltérő családnevet tüntetnek fel.

68 Következésképpen minden egyes alkalommal, amikor az alapeljárás felperesének, aki Sayn-Wittgenstein névre kiállított útlevéllel rendelkezik, bizonyítania kell személyazonosságát vagy családnevét Németországban, a lakóhelye szerinti államban, fennáll annak a veszélye, hogy el kell oszlatnia az osztrák személyazonosító okmányaiban szereplő, kijavított név és az általa a mindennapi életben tizenöt éve használt azon név közötti eltérésből eredő, hamis nyilatkozatra vonatkozó kételyeket, amely nevet Ausztriában elismertek a szóban forgó kijavításig, és amely a Németországban számára kiállított okmányokban, mint például a vezetői engedélyében szerepel.

69 A Bíróság már megállapította, hogy minden alkalommal, amikor egy konkrét helyzetben használt név nem felel meg annak, amely a személyazonosság igazolására bemutatott okmányban szerepel, vagy amikor két, egyszerre bemutatott okmányban szereplő név nem azonos, a vezetéknevek ilyen eltérése kételyeket kelthet ennek a

személynek a személyazonosságát, valamint a bemutatott okmányok eredetiségét és a bennük szereplő adatok hitelességét illetően (a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 28. pontja).

70 Mégha ez a kockázat esetleg nem is olyan súlyos, mint a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó gyermeket veszélyeztető komoly hátrányok, az alapügyben szereplő körülmények között annak a konkrét kockázata, hogy a nevek eltérése okán el kell oszlatni a személyazonossággal kapcsolatos kételyeket, az EUMSZ 21. cikkből eredő jog gyakorlásának akadályozására alkalmas körülménynek minősül.

71 Következésképpen, az, hogy valamely tagállam hatóságai megtagadják ezen állam valamely állampolgárának az azon másik tagállamban meghatározott vezetékneve valamennyi eleme elismerését, amelyben ez az állampolgár lakóhellyel rendelkezik, és amely név tizenöt éven keresztül volt bejegyezve az előbbi tagállam anyakönyvébe, az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében valamennyi uniós polgárnak biztosított szabadságok korlátozását jelenti.

Az uniós polgárok szabad mozgása és tartózkodása korlátozása igazolásának fennállásáról

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

72 Az alapeljárás felperese szerint a közrendre való hivatkozás minden esetben az érintett tagállamhoz fűződő, kellőképpen szoros kapcsolatot feltételez. Márpedig esetében az ez utóbbihoz fűződő elégséges kapcsolat hiányzik, tekintve, hogy örökbefogadásának időpontját követően az alapeljárás felperesének lakóhelye Németországban van.

73 Az osztrák, a cseh, az olasz, a litván és a szlovák kormány arra hivatkozik, hogy abban az esetben, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a vezetéknév bizonyos elemei elismerésének a nemesség eltörléséről szóló törvény alkalmazásával történő megtagadása az uniós polgárok szabad mozgásának korlátozását jelenti, ezt a korlátozást objektív megfontolások igazolják, és az arányos a követett célkitűzéssel.

74 Az osztrák kormány elsősorban arra hivatkozik, hogy az alapeljárásban szóban forgó rendelkezések az Osztrák Köztársaság alkotmányos identitásának védelmére irányulnak. A nemesség eltörléséről szóló törvény, még ha nem is a köztársasági eszme egyik eleme, a szövetségi alkotmányos törvény vezérelve, a valamennyi polgár törvény előtti formális egyenlőségének megteremtésére irányuló alapvető döntésnek minősül, mivel egyetlen osztrák állampolgár sem különböztethető meg a nevet kiegészítő, nemesi rangokkal, címekkel vagy méltóságnevekkel, amelyek egyetlen funkciója viselőjük megkülönböztetése, és amelyek semmiféle kapcsolatban nem állnak viselőjük hivatásával vagy tanulmányaival.

75 Az osztrák kormány szerint az osztrák állampolgárok tekintetében a mozgás szabadságának az alapeljárásban szóban forgó rendelkezések alkalmazásából eredő esetleges korlátozása igazolt a történelem és az Osztrák Köztársaság alapvető értékeinek fényében. Továbbá, a szóban forgó rendelkezések nem korlátozzák a mozgás szabadságának gyakorlását a hivatkozott cél eléréséhez szükséges mértéken túl.

76 Az osztrák kormány azt állítja továbbá, hogy sértené Ausztria közrendjét, ha el kellene ismerni az alapeljárás felperese azon családnevét, amely az örökbefogadó családneve női változatának felel meg, és amely nevet Németországban a Kreisgericht Worbis 1992. január 24-i végzése határozott meg. Ez az elismerés összeegyeztethetetlen lenne az osztrák jogrend alapvető értékeivel, különösen az egyenlőség elvével, amelyet a szövetségi alkotmányos törvény 7. §-a ír elő, és a nemesség eltörléséről szóló törvény hajt végre.

77 A cseh kormány azt állítja, hogy még ha a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a tagállamoknak a személyek nevére vonatkozó szabályozásai között feltárt különbségek az EUM-Szerződés megsértéséhez vezethetnek is, ez két esetben nem fordulhat elő, nevezetesen akkor, ha a névösszetétel nemesi címet tartalmaz, amelyet az érintett személy nem viselhet az állampolgársága szerinti tagállamban, illetve akkor, ha a név olyan elnevezést foglal magába, amely egy másik tagállam közrendjével ellentétes.

78 Az olasz és a szlovák kormány úgy ítéli meg, hogy ha a személyek szabad mozgásának korlátozása megállapításra kerül, ez megfelel a köztársasági jogrendben alapvető értéket képviselő közrendi elvet kifejező alkotmányos rendelkezés tiszteletben tartása jogszerűen követett célkitűzésének. Az a tény, hogy nem lehet bejegyezni a családnevet, ha a nemesi elemek nem kerülnek belőle eltávolításra, objektív megfontolásokon alapul, és arányos a kitűzött céllal, mivel e cél megvalósításának ez az egyetlen lehetséges eszköze.

79 Ugyanezen értelemben a litván kormány azt állítja, hogy amennyiben szükséges az állam olyan alapvető alkotmányos értékeinek védelme, mint különösen a nemzeti nyelv védelme a Litván Köztársaság, illetve a jogrend vagy az államszervezet alapvető értékeinek védelme az Osztrák Köztársaság tekintetében, az érintett tagállamnak saját magának is meg kell tudnia hoznia a legmegfelelőbb döntést valamely személy vezetéknevének vonatkozásában, és bizonyos esetekben ki kell tudnia javítania a más tagállamban megszerzett nevet.

80 A Bizottság rámutat, hogy a Fürstin von Sayn-Wittgenstein nevet jogszerűen szerezték meg Németországban, még ha tévedésből is. Ráadásul ezt a nevet már elismerték az osztrák hatóságok, akkor is, ha ez szintén tévedés következménye volt. Erre tekintettel az osztrák alkotmánytörténet fényében a nemesség eltörléséről szóló törvényt, mint a nemzeti identitás elemét kell figyelembe venni. Annak értékeléséhez, hogy az e törvény által elérni szándékozott célkitűzések igazolhatják-e a személyek szabad mozgásának korlátozását az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetben, össze kell vetni egyrészről az alkotmányos érdeket, nevezetesen a nemesi elemek eltávolítását

az alapeljárás felperesének nevéből, másrészről pedig az e név megtartásához fűződő érdeket, amely az osztrák anyakönyvben tizenöt éven keresztül volt bejegyezve.

A Bíróság válasza

81 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a személyek szabad mozgásának korlátozása csak akkor igazolható, ha objektív megfontolásokon alapul, és a nemzeti jog által jogszerűen megállapított célkitűzéssel arányos (lásd a C-406/04. sz. De Cuyper-ügyben 2006. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6947. o.] 40. pontját, a C-76/05. sz., Schwarz és Gootjes-Schwarz ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-6849. o.] 94. pontját, valamint a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 29. pontját és a fent hivatkozott Rüffler-ügyben hozott ítélet 74. pontját).

82 A kérdést előterjesztő bíróság és a Bírósághoz észrevételeket benyújtó kormányok szerint az alapügyben igazoló ok jogcímén objektív megfontolásra az alkotmányos rangú és az egyenlőség elvét e területen végrehajtó, a nemesség eltörléséről szóló törvénnyel, illetve a Verfassungsgerichtshof 2003. évi ítélkezési gyakorlatával kapcsolatban lehet hivatkozni.

83 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a nemesség eltörléséről szóló törvény, az osztrák alkotmánytörténet fényében, mint a nemzeti identitás eleme, a jogos érdekek és a személyek szabad mozgásának az uniós jog által elismert joga összevetésének során figyelembe vehető.

84 Az osztrák kormány által hivatkozott, az osztrák alkotmányos helyzetre vonatkozó igazolást a közrendre vonatkozó hivatkozásként kell értelmezni.

85 A közrenddel kapcsolatos objektív megfontolások alkalmasak annak igazolására, hogy valamely tagállamban megtagadják e tagállam állampolgára azon vezetéknevének elismerését, amelyet az egy másik tagállamban szerzett (lásd a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 38. pontját).

86 A Bíróság már többször emlékeztetett arra, hogy a közrend fogalmát mint valamely alapvető szabadságtól való eltérés igazolását szigorúan kell értelmezni, oly módon, hogy annak tartalmát az egyes tagállamok ne határozhassák meg egyoldalúan az európai uniós intézmények ellenőrzése nélkül (lásd a C-36/02. sz. Omega-ügyben 2004. október 14-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-9609. o.] 30. pontját és a C-33/07. sz. Jipa-ügyben 2008. július 10-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5157. o.] 23. pontját). Ebből következően a közrend kizárólag egy alapvető társadalmi érdeket érintő, valós és megfelelően komoly fenyegetés esetében hívható fel (lásd a fent hivatkozott Omega-ügyben hozott ítélet 30. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

87 Mindazonáltal azok a sajátos körülmények, amelyek igazolhatják a közrend fogalmára történő hivatkozást, tagállamonként és koronként változhatnak. Ezért e tekintetben a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok mérlegelési mozgásterét – a Szerződésben rögzített korlátok között – el kell ismerni (lásd a fent hivatkozott Omega-ügyben hozott ítélet 31. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

88 Az alapeljárásban az osztrák kormány hangsúlyozta, hogy a nemesség eltörléséről szóló törvény a valamennyi osztrák állampolgár jogegyenlősége általánosabb elvének végrehajtása.

89 Az uniós jogrend tagadhatatlanul az egyenlőség elve mint általános jogelv tiszteletben tartásának biztosítására törekszik. Ezt az elvet az Alapjogi Charta 20. cikke is szentesíti. Nem kétséges tehát, hogy az egyenlőség elve tiszteletben tartásának célkitűzése összeegyeztethető az uniós joggal.

90 Valamely alapvető szabadságot korlátozó intézkedések csak akkor igazolhatók a közrendhez kapcsolódó okokkal, ha az általuk biztosítani kívánt érdekek védelméhez szükségesek, és csak annyiban, amennyiben e célkitűzések kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem érhetők el (lásd a fent hivatkozott Omega-ügyben hozott ítélet 36. pontját és Jipa-ügyben hozott ítélet 29. pontját).

91 A Bíróság e tekintetben már megállapította, hogy nem nélkülözhetetlen, hogy a valamely tagállam hatóságai által kibocsátott korlátozó intézkedés megfeleljen a szóban forgó alapjog vagy jogos érdek védelme módjára vonatkozó, a tagállamok összessége által osztott felfogásnak, sőt – éppen ellenkezőleg – a tárgyban meghozott rendelkezések szükségességét és arányosságát nem zárja ki az a puszta körülmény, hogy valamely tagállam egy másik állam által felállítottól eltérő védelmi rendszert választott (a fent hivatkozott Omega-ügyben hozott ítélet 37. és 38. pontja).

92 Arra is emlékeztetni kell, hogy az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésének értelmében az Unió tiszteletben tarja tagállamai nemzeti identitását, amelynek az állam köztársasági államformája is részét alkotja.

93 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy nem tűnik aránytalannak az, hogy valamely tagállam az egyenlőség elve biztosítása célkitűzésének elérése érdekében megtiltsa állampolgárainak, hogy nemesi címeket vagy erre utaló névelemeket szerezzenek, birtokoljanak vagy használjanak, amelyek alkalmasak arra, hogy olyan látszatot keltsenek, hogy a név viselője ilyen ranggal rendelkezik. Úgy tűnik, hogy ha a családi állapot területén hatáskörrel rendelkező osztrák hatóságok megtagadják az alapeljárás felperesének nevéhez hasonló név nemességre utaló elemeinek elismerését, nem lépnek túl az általuk követett alapvető alkotmányos célkitűzés elérésének biztosításához szükséges mértéken.

94 E körülményekre figyelemmel az, hogy valamely tagállam hatóságai megtagadják ezen állam valamely állampolgárának az azon másik tagállamban – e tagállam állampolgára által felnőttként történt örökbefogadása okán – meghatározott vezetékneve valamennyi eleme elismerését, amelyben ez az állampolgár lakóhellyel rendelkezik, mivel e vezetéknév nemesi címet tartalmaz, amely az előbbi tagállam alkotmányjoga értelmében nem megengedett, nem minősül olyan intézkedésnek, amely nem igazolt módon sérti az uniós polgárok szabad mozgását és tartózkodását.

95 Következésképpen az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy valamely tagállam hatóságai az alapügyhöz hasonló körülmények között megtagadhatják ezen tagállam állampolgára vezetékneve minden elemének olyan formában történő elismerését, ahogyan azt egy másik, a szóban forgó állampolgár lakóhelye szerinti tagállamban ez utóbbi tagállam állampolgára által felnőttként történt örökbefogadása okán meghatározták, azon indokkal, hogy e vezetéknév nemesi címet tartalmaz, amely az előbbi tagállam alkotmányjoga értelmében nem megengedett, mivel az e hatóságok által az e körülményekre tekintettel elfogadott intézkedéseket a közrenddel kapcsolatos okok igazolják, tehát ezen intézkedések szükségesek az általuk biztosítani kívánt érdekek védelméhez, és arányosak a jogszerűen megállapított célkitűzéssel.

A költségekről

96 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy valamely tagállam hatóságai az alapügyhöz hasonló körülmények között megtagadhatják ezen tagállam állampolgára vezetékneve minden elemének olyan formában történő elismerését, ahogyan azt egy másik, a szóban forgó állampolgár lakóhelye szerinti tagállamban ez utóbbi tagállam állampolgára által felnőttként történt örökbefogadása okán meghatározták, azon indokkal, hogy e vezetéknév nemesi címet tartalmaz, amely az előbbi tagállam alkotmányjoga értelmében nem megengedett, mivel az e hatóságok által az e körülményekre tekintettel elfogadott intézkedéseket a közrenddel kapcsolatos okok igazolják, tehát ezen intézkedések szükségesek az általuk biztosítani kívánt érdekek védelméhez, és arányosak a jogszerűen megállapított célkitűzéssel.

Aláírások